

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

На сучасному етапі характерною ознакою розвитку України стала орієнтація на європейську інтеграцію. Це ставить ряд актуальних завдань, серед яких найбільший пріоритет набувають реформування владних відносин, визначення стратегій реалізації принципів сталого розвитку на національному, регіональному та місцевому рівнях, дотримання збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів та підвищення їх конкурентоспроможності.

Це потребує удосконалення національної системи регіонального управління, реформування адміністративно-територіального устрою та перегляд повноважень між державою та місцевими громадами.

Одним із головних чинників стабільності та досягнення позитивних тенденцій є мобілізація та ефективне використання ресурсного потенціалу регіонів країни. Саме на цьому повинна зосереджуватися регіональна політика України.

Для практичної реалізації державної стратегії розбудови регіонів актуально уточнення ресурсного забезпечення, конкретизація пріоритетів, відпрацювання механізмів управління для кожної конкретної області.

В Харківській області існує потужний народногосподарський комплекс, що представлений практично всіма галузями, що є в українській економіці. З кількох причин, в цьому регіоні немає чорної і кольорової металургії (за винятком невеликих передільних і допоміжних виробництв), гідролізної, лісового господарства, нафтохімічної промисловості та водних видів транспорту. Промисловість становить понад 50% від ВВП в цій галузі. Решта 50% ділять на сектори економіки, як транспорт, сільське господарство та інші. Важливе місце займають торгівля і громадське харчування в структурі ВВП. Харків є одним з найбільших торговельних центрів України [1].

Для того, щоб створити ефективну стратегію соціально-економічного розвитку в Харківській області необхідно провести SWOT-аналіз як метод, що визначає проблеми в розвитку галузі та можливості, які можуть бути використані для їх подолання. Методологія SWOT-аналізу передбачає оцінку [2]:

внутрішні сили (конкурентна перевага) – поточні характеристики регіону (кластера), яка включає в основу її розвитку;

слабкі сторони (внутрішні) – існуючих особливостей в регіоні, які ускладнюють умови для розвитку;

зовнішні можливості – існуючі можливості, сприятливі умови для розвитку регіону (кластера), які є або можуть настати в майбутньому;

потенційні зовнішні загрози – існуючі функції, умови, несприятливі для розвитку регіону (кластера), які є або можуть виникнути в майбутньому.

Сильні сторони конкурентоспроможності Харківської області:

1. Лідерство в рівні життя між регіонами України. Воно включає в себе дуже високий рівень соціального розвитку та якості людського капіталу в параметрах освіти населення, створену ефективну систему соціальних послуг. Як наслідок – область є привабливою для залучення людей працездатного віку, а також молоді з сусідніх регіонів України.

2. За динамічним зростанням в секторі послуг Харківська область (ІТ-аутсорсинг і розвиток роздрібної торгівлі, освітніх послуг) є ще одним прикладом як сервіс-орієнтованої економіки регіону. Це підтверджується сильними позиціями підприємств Харкова на внутрішньому і міжнародному ринках.

3. На основі людських, виробничих, транспортних ресурсів і їх здатності створювати навколо регіонального центру процеси метрополізації регіону, зміцнюючи область в якості одного з опорних центрів в загальноєвропейській системі поліцентричності міських районів в Європі.

4. Енергетичний потенціал у вигляді 40% вітчизняного виробництва природного газу з довгострокового потенціалу для істотного збільшення надлишкових потужностей від вугільної бази, значна сировинна база для розвитку відновлюваної та альтернативної енергетики, особливо в біомасі.

5. Потреба в нових механізмах і сучасного підходу до організації постійної, різнобічної і різноманітної взаємодії влади з широким колом зовнішніх організацій, щоб вирішити проблеми, пов'язані з регіональним розвитком, з одного боку, розвитку і зростання в районах області з іншого боку.

6. Збільшення ризику втрати конкурентоспроможності виробничих секторів і зміцнення соціальної навантаженості місцевих бюджетів вимагають значних ресурсів.

7. Є необхідність якісно нової системи бюджетного управління і місцевих фінансів, на основі проходження бюджету на розвиток управління проектами, на основі конкретних результатів на певній території і передачі соціально-економічного розвитку регіону на основі формування проекту.

8. Впровадження сталого розвитку продуктивних сил з управління навколишнім середовищем до використання різних механізмів і стимулів і енергетичних тарифів інструментів економії фінансових коштів, особливо в житловому секторі, заходи щодо забезпечення ефективності ресурсів і використання енергії в житловому секторі та промисловості.

SWOT-аналіз стійкого економічного розвитку в Харківській області показує, що для подолання негативних явищ в економічному розвитку регіону, особливо в промисловому секторі економіки, виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, необхідно:

ведення ефективного розвитку ресурсної бази державної політики та управління ресурсами;

модернізація та реконструкція об'єктів паливно-енергетичного комплексу;

введення ефективної політики енергозбереження;
запровадження ефективної державної політики, спрямованої на підтримку вітчизняних виробників;
посилення вимог до якості імпортованих харчових продуктів;
стимулювання економічної активності;
підвищити привабливість інвестицій в країні;
вдосконалення законодавства про податки;
впровадження ефективної системи боротьби з корупцією.

Соціальна орієнтація економіки є одним із пріоритетних напрямків державної політики. Регулювання здійснюється в соціальній сфері з метою реалізації конституційного права на соціальне забезпечення, з метою забезпечення якості соціальних послуг.

Здійснення соціальної політики має відбуватися при оптимальному поєднанні місцевих і національних інтересів. У той же час на місцевому рівні вона досягає найвищої ефективності процесу прийняття рішень.

Створення національної стратегії розвитку полягає у визначенні пріоритетних областей, не тільки в економічній і соціальній, а й передбачає наявність дієвої та ефективної екологічної політики, особливо на регіональному рівні.

Враховуючи тісну взаємодію з економіко-соціальними чинниками, стратегія екологічної безпеки України вважається однією з фундаментальних складових національної безпеки держави. В основі екологічної стратегії має лежати пріоритетність прав людини, а саме право на екологічну безпеку.

Список використаної літератури

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 9.03.2016)
2. Синиця Н.М. Використання SWOT-аналізу у стратегічному плануванні бібліотек, розробці проектів, спрямованих на розвиток бібліотеки / Н.М. Синиця // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.khnu.km.ua/about_library/metodob/Buleten12/buleten12.htm (дата звернення 9.03.2016)

УДК 330.12

Мельниченко О.В., к.е.н.

Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ЧЕРЕЗ
РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В СУСПІЛЬСТВІ**